LIBRIS We know books

ZADIE SMITH

IMPOSTORUL

Traducere din limba engleză și note
ADRIANA BĂDESCU

LITERA
București

LIBRIS | We know books

CUPRINS

VOLUMUL ÎNTÂI

1. O gaură foarte mare 9
2. Un Ainsworth întârziat 12
3. Un spirit nou al epocii 15
4. Stăpâna casei 18
5. Să-l placi pe William 22
6. Misterul durerii 26
7. O ciozvârtă de șuncă 29
8. Surorile Ainsworth 33
9. „Sunt scriitor“ 36
10. „Ai tinereții ani nu-s decât griji acum pierite“ 40
11. O sută de lire pe an 43
12. Vizita la Elm Lodge, primăvara anului 1830 46
13. Cura de ape la Kilburn Wells 49
14. Îndurarea divină 52
15. Nouă luni 55
16. O inversare neașteptată 57
17. Vizita la Chesterfield 60
18. Păsăreasca la Chesterfield 62

LIBRIS | We know books

VOLUMUL AL DOILEA

1. O nouă mutare, 1869 69
2. Dezbaterea cazului Tichborne 71
3. Cazul Tichborne dezbătut mai departe 76
4. Hurstpierpoint, West Sussex 81
5. Un alt pachet 83
6. Cuckfield Park 85
7. „Nu te sfătuiesc să începi o carieră literară“ 88
8. Jamaica în ficțiune 90
9. *Hilary St. Ives*, 1869 91
10. Târgul de Sfântul Laurențiu 96
11. „Acestea sunt averile noastre“ 98
12. Jamaica în realitate 105
13. Despre Jamaica 109
14. Acordul de a fi în dezacord 113
15. Addendum la cazul Tichborne 118
16. Chapman vede o fantomă 121
17. Vizita la Gilbert 124
18. Harul de a se bucura, 1832 127
19. O escapadă a doamnelor, 1830 134
20. Bow Bridge House 138
21. O escapadă a doamnelor, 1869 142
22. Horsham 145
23. „Sir Roger“ 148
24. Andrew Bogle 153
25. Pretendentul 156

LIBRIS | We know books

VOLUMUL AL TREILEA

1. Kensal Lodge, iulie 1834 161
2. Prima deșertăciune 165
3. Priveliștea de pe scări 168
4. Plata păcatului 172
5. Compensații 175
6. A murit Dickens! 179
7. Drumul cu trenul 182
8. Etiopienii 185
9. Avocatul Atkinson face o recomandare 189
10. Fusul 193
11. Ce putem ști noi despre ceilalți? 194
12. Gândiți-vă la Bogle! 197
13. În vizită la Lady Marguerite Gardiner Blessington, iarna 1836 199
14. Chestiuni mai profunde 202
15. Conversații despre Lord Byron 206
16. Aranjamente triunghiulare 208
17. Cei mai chipeși doi bărbați din Londra 212
18. Despre cruzime și mobilitate 217
19. *Le Monde boulversé* 219

VOLUMUL AL PATRULEA

1. Artistul și autorul 225
2. Ficțiune contemporană 230
3. Curtea pentru Plângeri Comune, 11 mai 1871 233
4. *Dramatis personae* 234
5. Foloasele improvizației 238

LIBRIS | We know books

6. Comedie în sala de judecată 240
7. Înzestrări negative 243
8. Dumneata ești Arthur Orton? 244
9. Dar nu condeiul ei 247
10. Ce anume e real? 250
11. Totul e schimbare 252
12. O amintire 254
13. Toate sufletele 256
14. Un singur suflet 259
15. Ședință suspendată până în noiembrie! 262
16. Un articolaș amuzant în *Punch* 265

VOLUMUL AL CINCILEA

1. *London Daily News*, vineri, 10 noiembrie 1871 271
2. Drumul către Willesden 276
3. *Jack Sheppard*, 1838 279
4. „Controversa Newgate" 282
5. Ca două boabe într-o baniță 286
6. Iertare în stereoscop, 1845 291
7. La prăvălia de vechituri 296
8. „N-am pe cine să trimit" 303
9. Să-l crezi pe Bogle 307
10. Totul e pierdut! 309
11. O propunere 311
12. Andrew, Henry și Eliza 312
13. Un spectacol public 316
14. O poveste despre Bogle 319

LIBRIS | We know books

VOLUMUL AL ȘASELEA

1. La Hope 325
2. Corecție 329
3. Nonesuch Bogle și Mulatrul Roger 334
4. „Ăl de vorbește-aci cu cap nu zice adevăru'“ 338
5. O cină, o furtună, o moarte 341
6. Furtuna cea mare 344
7. Moștenire 345
8. Myra 348
9. Stearpă 351
10. „Andrew al Myrei“ 353
11. Întoarcerea de pe urmă 356
12. Pentru iubire și profit 358
13. Domnul Edward Tichborne 362
14. Vorbărie goală 364
15. Pragmatism 367
16. Descendență 368
17. Popas de noapte la Brown Hen 370
18. O casă foarte mare 372
19. Un tânăr arcaș negru 375
20. Ordinea lucrurilor 378
21. În eventualitatea unui război universal 380
22. Recolte amare 385
23. Automatul 388
24. Cato Street 389
25. Thistlewood! Wedderburn! 391
26. Eterna întoarcere a Johannei 393

LIBRIS | We know books

27. Visul circular profetic al Micii Johanna 394
28. Iarba-neagră, 1826 396
29. Luat din țară 398
30. O lună de miere europeană 400

VOLUMUL AL ȘAPTELEA

1. „D" de la Doughty 405
2. Upton Park, Poole 407
3. Revolta de Crăciun, 1831 408
4. Reforma, 1834 410
5. Domnișoara Elizabeth 413
6. Negrul Bogle 414
7. Cine sunt eu, de fapt? 416
8. „sclavie" 417
9. Însumare și scădere 419
10. Tichborne Park 420
11. Iubire, sau proprietate? 422
12. Servitute, 1853 424
13. Siguranță 426
14. Jane Fisher 427
15. Apă sărată 428
16. Avertismentul Johannei 429
17. Lady Mabella de Tichborne avertizează 430
18. Ce este real? 432
19. Ușa se deschide spre interior 434

VOLUMUL AL OPTULEA

1. Apeluri către public, 1873 439
2. Libertate! 444

LIBRIS | We know books

3. Magnetism 450
4. Un dineu literar public, sala primăriei din Manchester, 12 ianuarie 1838 452
5. Dublă binecuvântare 455
6. Vara 1872 459
7. Free Trade Hall, Manchester 461
8. Fațada 465
9. În vizită la fetele Ainsworth, 28 octombrie 1838 467
10. Lumea sentimentelor 469
11. Bumbac și încredere 471
12. Dar dacă? 476
13. Regina versus Castro, 23 aprilie 1873 478
14. O chestiune de durată 481
15. Al doisprezecelea mesager 482
16. Doar jumătate de poveste 487
17. O celebrare la hotelul Sussex, pe Bouverie Street, 12 decembrie 1840 491
18. Prima pagină din *Turnul Londrei* 502
19. O teorie a adevărului 504
20. Misterele lui Bogle și Luie 507
21. Terenuri neîngrădite 511
22. Îndurare 512
23. Ce putem ști noi despre ceilalți? 515
24. Un mai vechi mister Bogle, 1840 519
25. „Marea problemă este în sfârșit rezolvată", 1844 522
26. Te scufunzi sau înoți 527
27. În culise 530
28. Teorie 533

LIBRIS | We know books

29. Infinit, 1851 534
30. Lichidare de stoc, 1852 538
31. Anii de la Brighton, 1853–1867 541
32. Mari Uniuni 543
33. O călătorie la Manchester, Ziua Clătitelor, 1863 546
34. Pledoaria finală a lui Kenealy, decembrie 1873 551
35. Fără întrebări 553
36. Un secret întunecat 557
37. Sfârșitul 563
38. Smintiți și fanatici 566
39. Marea Întrunire a Indignării! 569
40. După Hackney Downs, 11 decembrie 1875 575
41. Înmormântarea unui sărac, 1877 583
42. Coincidență în tren 585
43. Sus și cât mai departe 587

Postfață 591
Mulțumiri 594

LIBRIS | We know books

1
O GAURĂ FOARTE MARE

În prag stătea un băiat murdar. Putea fi curățat în cele din urmă de toată mizeria aceea – dar nu și de mulțimea de pistrui ruginii. N-avea mai mult de paisprezece ani și, cu picioarele slabe, nesigure ca ale unei marionete, se tot legăna înainte și-napoi, stârnind funinginea spre interiorul casei. Totuși, femeia care deschisese ușa – ușor amuzată, susceptibilă la frumusețe – a constatat că nu-l poate disprețui.

– Ești de la Tobin's?

– Da, doamna. Pentru tavan. A căzut, așa-i?

– Dar am cerut doi bărbați!

– Toți sunt la Londra, doamna. Pun olane. Teribil de multe olane trebuie puse în Londra, doamna...

Văzuse, desigur, că era o femeie bătrână, însă nu se mișca și nici nu vorbea ca una. Pieptoasă, arătoasă, avea puține riduri pe față, iar părul îi era negru. Deasupra bărbiei i se vedea o cută ca o semilună cu susul în jos. Era peste puterea băiatului să deslușească asemenea ambiguități. Așa că s-a uitat la hârtia pe care o ținea în mână, citind lent:

LIBRIS We know books

– Vilele St. James-es numărul unu, strada St. James-es, Tunbridge Wells. Numele e Touch-it, așa-i?

Din interiorul casei răsună un *Ha!* gutural. Femeia nici măcar nu tresări. Băiatului i se părea că e chibzuită și hârșită, ca mai toți scoțienii.

– Oricum l-ai pronunța, numele răposatului meu soț sună absurd. Eu prefer să merg pe varianta franțuzească.

Un bărbat bine clădit, bărbos, se ivi în hol în spatele femeii. În halat de casă și papuci, cu fire cărunte în favoriți și un ziar în mână, se îndreptă cu pas hotărât spre un solariu luminos. Doi căței King Charles Spaniel îl urmau, lătrând furibund.

– Văd că ești arțăgoasă și primejdioasă-n dimineața asta, verișoară! rosti peste umăr înainte să dispară.

Femeia i se adresă băiatului cu o nouă energie:

– Aceasta-i casa domnului Ainsworth. Eu sunt menajera, doamna Eliza Touchet. Avem o gaură foarte mare la catul al doilea – un crater. Integritatea structurală a etajului e în pericol. Dar asta-i treabă pentru doi bărbați, cel puțin, așa cum am precizat în mesaj.

Băiatul clipi cu un aer stupid. Oare motivul să fi fost acela că erau atât de multe cărți?

– Nu te privește pe tine care-i motivul. Copile, tu te-ai urcat în ultima vreme pe vreun horn?

Băiatul se simți revoltat la auzul acelui „copile". Tobin's era o firmă respectabilă, iar el pusese plinte în Knightsbridge, la o adică.

– Ni s-a zis că-i o urgență și să nu lâncezim. Așa-i meseria, de obicei.

Obrăznicuț, dar pe doamna Touchet o amuză. Se gândi la zilele mai fericite din magnificul Kensal Rise.

LIBRIS We know books

Apoi la micul și fermecătorul Brighton. Și în cele din urmă la situația actuală, în care nici o fereastră nu era bine prinsă în toc. Se gândi la declin și la faptul că ea însăși îi urma cursul. Zâmbetul îi dispăru.

– Când intri într-o casă respectabilă, spuse ridicându-și fusta ca să evite praful adus de el, e înțelept să te pregătești pentru toate eventualitățile.

Băiatul își scoase șapca. Era o zi fierbinte de septembrie, în care-ți venea greu să gândești clar. Într-o asemenea zi, nici un deget n-ar trebui să-l miști! Dar știoarfe ca asta îți apăreau în drum ca să te pună la-ncercare, și septembrie era o lună de muncă, de muncă multă.

– Păi, intru sau nu intru? mormăi el cu șapca la gură.

LIBRIS | We know books

2
UN AINSWORTH ÎNTÂRZIAT

Femeia străbătu cu pași repezi dalele albe și negre ale holului și urcă treptele câte două, fără să se sprijine de balustradă.

– Numele?

– Joseph, doamna.

– Locul e îngust aici, ai grijă la tablouri!

Cărți mărgineau palierul ca un al doilea perete. Tablourile erau din Veneția, un loc despre care nu-i venea să creadă că există, dar când vedeai gravurile astea vechi și prăfuite în casele oamenilor trebuia să crezi. Simți o undă de regret pentru băieții din Italia. Cum să plachezi treptele de la intrare, când apa ajunge până la ele? Ce instalații poți să faci când nu există subsol în care să pui țevăraia?

Ajunseră la dezastrul din bibliotecă. Cățeii, așa prostănaci cum păreau, alergară până în prag, dar nu mai departe. Joseph se strădui să stea așa cum ar fi stat Tobin, cu picioarele depărtate și brațele încrucișate, clătinând din cap cu tristețe la vederea găurii, la fel cum te-ai uita la o femeie căzută ori la o gură de canal fără capac.

– Ce de cărți! La ce are nevoie de toate?

LIBRIS We know books

– Domnul Ainsworth e scriitor[1].

– Și ce? El le-a scris pe toate?

– Surprinzător de multe dintre ele.

Băiatul făcu un pas înainte ca să se uite în craterul deschis, ca peste buza unui vulcan. Ea i se alătură. Pe rafturile acelea se aflau istorii vechi, pe câte trei rânduri: regi, regine, haine, ospețe, castele, molime și războaie din vremurile de odinioară. Dar Bătălia de la Culloden[2] le pusese capac. Tot ce se referea la Bonnie Prince Charlie se afla acum în salonul de la parter, acoperit cu ipsos sau captiv în îmbrățișarea covorului persan de pe podeaua bibliotecii, care atârna acum prin gaură formând o gâlmă uriașă, suspendată aidoma unui balon cu aer cald întors cu susul în jos.

– Păi, vedeți dumneavoastră, dacă nu vă e cu supărare, zise băiatul luând de pe jos o carte prăfuită și răsucind-o în mâini cu o expresie acuzatoare, greutatea literaturii de-aici, ei bine, apasă teribil asupra unei case, doamnă Touchet. Teribil.

– Ai mare dreptate.

Râdea oare de el? Poate că „literatură" fusese un cuvânt nepotrivit. Sau poate că-l pronunțase el greșit.

---

[1] William Harrison Ainsworth (1805–1882), scriitor englez, autor de romane istorice, dintre care mai cunoscut este *Rookwood*, publicat în 1834, al cărui protagonist este tâlharul la drumul mare Dick Turpin

[2] Ultima confruntare armată din cadrul rebeliunii iacobite din 1745, prin care Charles Edward Stuart, supranumit Bonnie Prince Charlie, a încercat în zadar să recâștige tronul Angliei pentru tatăl său, James Edward Francis Stuart

LIBRIS We know books
Descurajat, dădu drumul cărții din mână, se așeză în genunchi și își scoase metrul ca să măsoare gaura.

Tocmai când se ridica, o fetiță veni în fugă, alunecă pe ceea ce mai rămăsese din parchet și răsturnă o ferigă indiană. În urmărirea ei alerga o tinerică drăguță, pieptoasă, cu șorț în față, care izbuti să prindă copila cu o clipă înainte să cadă prin gaură.

– Clara Rose! Ți-am spus, n-ai voie! Îmi pare rău, Eliza!

Ultimele cuvinte fuseseră rostite către scoțiana arțăgoasă, care replică:

– Nu-i nimic, Sarah, dar mă gândesc că e ora de culcare a Clarei…

Ca răspuns la strânsoarea cu care era ținută de mijloc, fetița strigă:

– Nu, mama, NU!

Dar părea să i se fi adresat slujnicei.

Băiatul de la Tobin's renunță la orice tentativă de a înțelege ce se petrecea în casa aceea ciudată. Se uită cum slujnica o înșfăcă pe fetiță de încheietura mâinii, prea tare, așa cum făceau mamele în lumea lui. Peste o clipă dispărură amândouă.

– Un Ainsworth întârziat, explică menajera, ridicând feriga la loc.

LIBRIS | We know books

3
UN SPIRIT NOU AL EPOCII

La parter, ziarul *Morning Post* zăcea aruncat alături de o farfurie de mic-dejun neatinsă. William ședea mohorât, cu fața spre fereastră. În poală avea o pungă din hârtie maro. Tresări la auzul ușii. N-ar fi trebuit oare să se îngrijească de el în momentele astea de tristețe?

– Eliza! Doamnelor! Iată-vă! Credeam că m-ați părăsit…

Cățeii veniră la picioarele lui, gâfâind. El nu-i privi și nu-i mângâie.

– Ei bine, William, mă tem că va dura cel puțin o săptămână.

– Hmmm?

– Tavanul. Tobin ne-a trimis un singur băiat.

– Ah. Lasă-le, spuse el când menajera dădu să strângă resturile mic-dejunului. O să le ia Sarah.

Apoi se ridică și se îndepărtă parcă plutind în papucii de casă, fără zgomot, ca o umbră.

Ceva nu era în regulă. Primul ei gând fu să se uite în ziar. Citi pagina întâi și le frunzări pe celelalte. Nici un prieten nu murise subit și nici nu înregistrase vreun succes alarmant. Nu erau știri neobișnuite sau mai

LIBRIS We know books

deprimante decât de obicei. Încă niște muncitori urmau să primească drept de vot. Infractorii nu aveau să mai fie deportați. Se dovedise că Pretendentul[1] nu știa nici o boabă de franceză, deși adevăratul Roger Tichborne o învățase în copilărie. Puse totul la loc pe tavă. Din câte înțelegea ea, Sarah ajunsese la concluzia că tăvile de mic-dejun erau acum sub demnitatea ei. Totuși, nu fusese angajată nici o altă servitoare care s-o înlocuiască, așa că sarcina îi revenea doamnei Touchet.

Întorcându-se să plece, se împiedică de ceva: pachetul. Era o carte, ambalajul fiindu-i desfăcut doar atât cât să i se poată citi titlul: *Un spirit nou al epocii*, de R.H. Horne[2]. Trecuse mult timp de când o văzuse ultima oară, dar nu atât de mult încât să uite. O luă aruncând o privire furișă în jur – nici ea nu știa de ce. O deschise sperând să se fi înșelat, sau să fie o ediție nouă. Dar era exact același volum de critică literară, cu același articol scurt și enervant despre vărul ei, spre final.

Cu douăzeci de ani în urmă, publicarea acelei cărți nu făcuse decât să tulbure atmosfera unui dineu și să

---

[1] Termenul face referire la Cazul Tichborne, celebru în Anglia victoriană: în 1866, un bărbat pe nume Thomas Castro a pretins că el era de fapt Sir Roger Tichborne, moștenitorul dispărut al titlului de baronet și al averii familiei Tichborne. În urma procesului care a durat aproape patru ani, Curtea a decis că respectivul era de fapt Arthur Orton, fiul unui măcelar din Londra, și l-a condamnat la paisprezece ani de închisoare.

[2] *A New Spirit of the Age*, lucrare de istorie și critică literară în mai multe volume scrisă de poetul și criticul englez Richard Hengist Horne între anii 1880 și 1884

LIBRIS We know books

strice ușor dimineața de după. Pe atunci, William nu se lăsa atât de ușor descurajat. Eliza uni cele două părți ale hârtiei rupte. Nici o ștampilă poștală. Dar îi era adresată, cu un scris limpede, celui a cărui muncă de-o viață fusese rezumată în carte ca fiind „în general anostă, cu excepția cazurilor în care e dezgustătoare".

LIBRIS | We know books

4
STĂPÂNA CASEI

Un cusur al casei din Tunbridge: totul se auzea dintr-o cameră în alta, de la parter până la ultimul etaj. Dar William ieșea să plimbe câinii în fiecare dimineață, pe la ora unsprezece. Imediat ce ușa de la intrare se închise, doamna Touchet se duse după Sarah. O găsi în genunchi în salonul de jos împreună cu copila ei, înconjurate de cărți deschise, cu cotoarele frânte. Fuseseră alcătuite trei teancuri, în mod evident grupate pe dimensiuni. Doamna Touchet se oferi să dea o mână de ajutor.

– Nu, ne descurcăm foarte bine, mulțumesc, Eliza, adică vreau să spun foarte bine fără tine... Și trebuie să te ocupi de prânz, firește.

Și prânzul cădea acum tot în sarcina doamnei Touchet.

– Oooh, Clara! Uită-te la astea! Sunt ale tăticului tău! Ainsworth, Ainsworth, Ainsworth, Ainsworth, Ainsworth.

Atât putea să citească biata femeie, a cărei față strălucea de mândrie. Eliza disprețuia acea parte din propria-i ființă care se simți îndemnată s-o corecteze pe loc:

LIBRIS We know books

– Dar acelea sunt periodice, Sarah, nu romane. Trebuie puse aici, împreună cu *Bentley's* și cu *Fraser's*... Acela-i *Ainsworth's Magazine*, la care au scris mulți alții. Dar William l-a fondat și a fost mulți ani redactor-șef. Adică persoana care alege articolele și le editează. Acum editează *Bentley's*, deși oare pentru cât timp...?

– Redactor-șef! Asta înseamnă director, Clara. Nu există nimeni mai sus de un redactor-șef!

Așa, stând în genunchi, păreau două fiice, una lângă alta.

– Oooh, uită-te la el aici!

Clara ridicase de pe podea ediția din iulie 1834 a revistei *Fraser's,* numărul cincizeci, care se deschisese prompt la un portret arătos al lui William ca tânăr dandy.

– Și tot scrisu' ăsta dedesubt! Uite!

Mama și fiica se uitau. Nimic altceva nu mai urmă și nici n-ar fi putut urma. Doamna Touchet oftă, se apropie și citi cu glas tare, pentru amândouă, textul pompos. Sarah ascultă cu atenție, iar la final bătu din palme cu mulțumire.

– Ha! Și trebuie să se fi simțit foarte măgulit de toate astea, normal! rosti cu mare condescendență în glas, de parcă ea însăși scrisese textul. Ce fată isteață ești, Clara Rose, să găsești așa poza lui tati al tău– și ce frumos era pe vremea aia, și ce lucruri drăguțe se ziceau despre el! Ce noroc, așa-i?

Doamna Touchet nu se îndoia că articole similare puteau fi găsite în multe dintre revistele întinse pe podea. Nimeni nu-l acuzase vreodată pe William că ar fi dat înapoi când era vorba să se scoată pe sine în față.

LIBRIS | We know books

– Închipuie-ți cum e să fie scrise așa de multe cuvinte despre tine și *de* tine, că se prăbușește podeaua sub greutatea lor! Ha! Ha! Ha!

– Sarah, pot să te rog ceva?

– Normal că poți, răspunse și-și împleti placid degetele mici și butucănoase în poală, ca regina însăși. Spune ce-ai de spus!

– A sosit un pachet în dimineața asta…

– A sosit.

– Nu cumva ai văzut cine l-a adus?

– Era la ușă. L-am luat și i l-am dat lui, așa cum ar fi făcut oricine, normal.

Sarah căpătase de undeva convingerea că „normal" era semnul unui vorbitor distins.

– Ei bine, Sarah, trebuie să te rog să mă anunți de fiecare dată când sosește ceva cu poșta – scrisori sau cărți ori pachete – *înainte* să i le dai lui William.

– Oare el o fi cerut asta?

Eliza roși, mai degrabă de furie decât de stânjeneală.

Sarah își exploată avantajul.

– Că nu pot să-mi închipuiesc că o menajeră și stăpâna casei ar păstra între ele secrete pe care domnul să nu le știe, declară cu mare solemnitate, stâlcind cuvântul. Asta n-ar fi corect și nici normal. Și din câte-mi aduc aminte, când ne-am mutat aici, tu ai spus ca tabloul ăla mare cu el când era tânăr… *tu* ai zis să nu-l mai atârnăm, fiindcă nu i-ar mai plăcea, bătrân fiind, *tu* ai zis… și prima dată când a intrat aici a strigat „Unde-i vechiul meu Maclise?" – adică portretul lui, că l-a pictat un ins pe care-l chema Maclise – și normal că n-a fost mulțumit, că se vede că-i place mult tabloul ăla, așa că

LIBRIS We know books

normal că-l întreb ce părere are despre ce vine cu poșta, doamnă Touchet, dacă nu te deranjează.

– Normal.

Când ieși din încăpere, Eliza trecu prin dreptul privirii radioase a vechiului portret pictat de Maclise. Privire radioasă, favoriți radioși, bucle de păr radioase – toate cât se poate de la locul lor atunci când fusese pictat tabloul. Drăguț ca o femeie, cu obraji rumeni ca un bebeluș. Și acela, de bună seamă, fusese tot William.